

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

«Вплив змін клімату на онтогенез рослин»

(3-5 жовтня 2018 року)

MEDA

Canada

UHBDP

Український проект
бізнес розвитку плодоовочівництва

Миколаїв
2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Вплив змін клімату на онтогенез рослин»

(3-5 жовтня 2018 року)

**Миколаїв
2018**

хрестоцвітих білошок розширився асортимент як протруйників насінневого матеріалу (з 14 до 17), так і інсектицидів, рекомендованих для обприскування рослин у період вегетації (з 42 до 56). Серед цих інсектицидів знизилася частка препаратів із групи синтетичних піретроїдів (54,8 % у 2012 р. та 42,9 % у 2016 р.) і зросла частка комбінованих препаратів із двома діючими речовинами (19 % у 2012 р проти 30,4 % у 2016 р.). На гірчиці зареєстровано та рекомендовано лише 2 інсектициди, й асортимент їх не змінився.

УДК 633.1:577.118:664.724

НАКОПИЧЕННЯ РЬ І СЬ У ЗЕРНІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ПІД ЧАС ЗБЕРІГАННЯ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ

Вагаманюк О. В., асистент

Яковець Л. А., аспірант

Вінницький національний аграрний університет

Підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва при одночасному зниженні антропогенного навантаження на навколишнє середовище і природні ресурси можливо досягти на основі розвитку органічного виробництва як альтернативної моделі господарювання.

З точки зору забезпечення продовольчої безпеки аграрні екосистеми є досить уразливими до змін клімату, а сільське господарство відноситься до галузей, особливо чутливих до впливу кліматичних змін. В регіонах світу уразливість сільськогосподарських екосистем досить різниться і визначається зміною окремих елементів клімату, чутливістю агроекосистеми, а також її здатністю до регуляції та адаптації. Однією з причин гальмування розробки адаптаційних заходів до впливу змін клімату у сільському господарстві України є майже повна відсутність достовірних прогнозів та імітаційних моделей процесу.

Метою нашого дослідження було встановити інтенсивність зниження концентрації свинцю і кадмію у зерні пшениці озимої, ячменю ярого та сої вирощеного в умовах органічного виробництва залежно від терміну їх зберігання.

Дослідження проводили, відбираючи зразки зерна сільськогосподарських культур вирощеного в умовах органічного виробництва у господарствах Вінницької області з подальшим його аналізом у лабораторії випробувального центру Вінницької філії державної установи «Інституту охорони ґрунтів України». На основі отриманих даних визначали концентрацію свинцю і кадмію у зерні залежно від періоду очікування після обмолоту.

Згідно ГОСТу 30178-96 ГДК свинцю у зерні пшениці озимої, ячменю ярого та сої становить 0,5 мг/кг, кадмію – 0,1 мг/кг.

На час збирання зернових в зерні пшениці озимої вміст свинцю становив 0,60 мг/кг, що у 1,2 рази більше ГДК. Через 3 місяці після збирання зерна пшениці озимої, вирощеного в умовах органічного виробництва, концентрація свинцю зменшилась на 65,0% і склала 0,21 мг/кг, через 6 місяців – на 85,0%, порівняно з періодом збирання зерна і через 12 та 24 місяці – на 93,3% та склала 0,04 мг/кг. Зерно пшениці озимої через 3 місяці після збирання, мало концентрацію свинцю, що становила 0,4 ГДК і було безпечним для використання.

Вміст свинцю на час збирання зернових в зерні ячменю ярого становив 0,40 мг/кг, що у 1,25 рази менше ГДК. Через 3 місяці після збирання зерна ячменю ярого, концентрація свинцю зменшилась на 37,5% і склала 0,25 мг/кг, через 6 місяців – на 85,0%, порівняно з періодом збирання зерна і через 12 місяців та 24 місяці – на 97,5% та склала 0,01 мг/кг. Зерно ячменю ярого після збирання, мало концентрацію свинцю, що становила 0,8 ГДК і було безпечним для використання.

У зерні сої вміст свинцю на час збирання становив 0,45 мг/кг, що у 1,1 рази менше ГДК. Через 3 місяці після збирання зерна сої, концентрація свинцю зменшилась на 26,7% і склала 0,33 мг/кг, через 6 місяців – на 55,5%, через 12 місяців – на 77,8%, порівняно з періодом збирання зерна і 24 місяці – на 80,0% та склала 0,09 мг/кг. Зерно сої після збирання, мало концентрацію свинцю, що становила 0,9 ГДК і було безпечним для використання.

Концентрація кадмію на час збирання пшениці озимої та ячменю ярого становила 0,02 мг/кг. Через 3 місяці після збирання зерна пшениці озимої та ячменю ярого, концентрація кадмію не змінилась і склала 0,02 мг/кг, порівняно з періодом збирання зерна, а через 6, 12 та 24 місяці концентрація кадмію зменшилась на 50,0% та склала 0,01 мг/кг. Зерно пшениці озимої та ячменю ярого через 6 місяців після збирання, мало концентрацію кадмію, що становила 0,1 ГДК і було безпечним для використання.

На час збирання зернових в зерні сої концентрація кадмію становила 0,14 мг/кг. Через 3 місяці після збирання зерна сої, концентрація кадмію зменшилась на 35,7% і склала 0,09 мг/кг, через 6 місяців – на 71,4%, порівняно з періодом збирання зерна, через 12 і 24 місяці – на 92,8% та склала 0,01 мг/кг. Зерно сої через 12 місяців після збирання, мало концентрацію кадмію, що становила 0,1 ГДК і було безпечним для використання.

Отже, проведеними дослідженнями встановлено зниження концентрації свинцю та кадмію у зерні пшениці озимої, ячменю ярого та сої при його зберіганні після збирання. Загалом за 24 місяці концентрація свинцю зменшується в зерні пшениці озимої на 93,3%, ячменю ярого на 97,5%, в зерні сої – на 80,0%, концентрація кадмію в зерні пшениці озимої та ячменю ярого через 6, 12 та 24 місяці зменшилась на 50,0%, в зерні сої через 12 і 24 місяці зменшилась на 92,8%.

ЗМІСТ

<i>Секція «Рослинні ресурси та дослідження біологічного різноманіття»</i>	
Альошін О. О., Альошина Н. М., Орлова Т. Г. БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАСІННЯ ВИДІВ РОДУ <i>SAMRANULA L.</i>	3
Опалко О. А., Опалко А. І, Андрієнко О. Д. ВОДОУТРИМУВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ ЛИСТКІВ ІНТРОДУКОВАНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДУ <i>AMELANCHIER MEDIK</i>.....	5
Ляшенко В. В., Альохін О. О. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОНТО-МОРФОГЕНЕЗУ <i>SCUTELLARIA ALPINA L. I SCUTELLARIA ALBIDA BENTH</i>	7
Скляр В. Г., Скляр Ю. Л. РОСЛИННИЙ СВІТ БОТАНІЧНОГО ЗАКАЗНИКА «ХОЛОДНИКІВСЬКИЙ» СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ ...	9
Каленська С. М., Каленський В. П., Столярчук Т., Стегуара І., Риженко А. ПОЛЬОВІ КУЛЬТУРИ - РОЗШИРЕННЯ БІОРИЗНОМАНІТТЯ.....	11
Пушка І. М., Величко Ю. А. ОСОБЛИВОСТІ ВЕГЕТАЦІЇ ПЕРСПЕКТИВНИХ ПОМОЛОГІЧНИХ СОРТІВ <i>SCHAENOMELES LINDL.</i> В КОНТЕКСТІ ЗМІНИ КЛІМАТУ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	12
Пеньковська Л. В. АНАЛІЗ ОНТОГЕНЕТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ЦЕНОПОПУЛЯЦІЙ <i>PLANTAGO MAJOR L.</i> В УМОВАХ ЯМПІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	14
Шерстюк М. Ю. ЗАПОВІДНІ АВТОХТОННІ ДЕНДРОСОЗОФІТИ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ ЯК СВОЄРІДНА ГРУПА РАРИТЕТНОГО ФІТОРИЗНОМАНІТТЯ.....	16
Ткачова Є. С., Федорчук М. І. АГРОБІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГІСОПА ЛІКАРСЬКОГО (<i>HYSSOPUS OFFICINALIS L.</i>) ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	18
Манушкіна Т. М. РОЗРОБКА ПРИЙОМІВ ВИРОЩУВАННЯ ЛАВАНДИ ВУЗЬКОЛИСТОЇ <i>LAVANDULA ANGUSTIFOLIA L.</i> В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	20
Манушкіна Т. М., Леонова Т. М., Кібко Т. В. ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА РІСТ І РОЗВИТОК РОСЛИН, УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ КОРІАНДРА ПОСІВНОГО В 22 УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ	22
Бурковський В. О. ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ФІСТАШКИ В УКРАЇНІ.....	24
Грицкова К. Ю. ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ МАЛОПО-ШИРЕНИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ АВОКАДО	27

Секція «Органічне агровиробництво в умовах зміни клімату: переваги та ризики»

Бойко Т. О., Назаренко С. В., Бойко П. М. ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАСАД ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ПРИ ВИРОЩУВАННІ ЛІСОВИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	189
Євстафієва К. С. ВИКОРИСТАННЯ БІОРЕГУЛЯТОРУ РЕГОПЛАНТ В ПРИРОДНОМУ ВИРОБНИЦТВІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	192
Колесніков М. О., Калінін О. В. ВПЛИВ БІОСТИМУЛЯТОРІВ СТИМПО ТА РЕГОПЛАНТ НА ФОРМУВАННЯ ФОТОАСИМІЛЯЦІЙНОГО АПАРАТУ ТА ВРОЖАЙНОСТІ ГОРОХУ СОРТУ ОПЛОТ.....	193
Капінос М. В. ВИКОРИСТАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ ТА РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН ПРИ ВИРОЩУВАННІ ГОРОХУ ПОСІВНОГО (PISUM SATIVUM L.)	195
Падалко Т. О. ВПЛИВ ПРИРОДНО-КЛІМАТИЧНИХ ФАКТОРІВ НА БІОЛОГІЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ РОСЛИН РОМАШКИ ЛІКАРСЬКОЇ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ	197
Писаренко В. М., Писаренко П. В., Писаренко В. В. ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО В КОНТЕКСТІ ЗМІН КЛІМАТУ	199
Міщенко І. А., Дуніч А. А., Міщенко Л. Т. ЕКОНОМІЧНО ВАЖЛИВІ ПАТОГЕНИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР (СОЇ, ПШЕНИЦІ, ТОМАТІВ) В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ	201
Станкевич С. В. АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ІНСЕКТИЦИДІВ РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЛЯ ЗАХИСТУ РПАКУ Й ГІРЧИЦІ ВІД ХРЕСТОЦВІТИХ БЛІШОК	203
Ватаманюк О. В., Яковець Л. А. НАКОПИЧЕННЯ Pb I Сb У ЗЕРНІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ПІД ЧАС ЗБЕРІГАННЯ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ	205
Єрмакова Л. М., Момотюк Л. М. ІННОВАЦІЙНІ ЕЛЕМЕНТИ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КОРІАНДРУ ЗА ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА	207
Andrzej S. Samborski, Oleh Ovcharuk, Veronika Khomina SRODOWISKOWE I EKONOMICZNE UWARUNKOWANIA WYKORZYSTANIA WYBRANYCH FORM BIOMASY STAŁEJ NA CELE ENERGETYCZNE	209
Пінчук Н. В., Коваленко Т. М., Вергелес П. М. СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ	210
Каленська С. М., Новицька Н. В. НАНОТЕХНОЛОГІЇ – ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ВОСПРИЙМЧИВТА	212